

ERDÉLYI MUNKÁS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 20 KOR., FÉLÉVRE 10 KOR., NÉGYEDÉVRE 5 KOR., EGYES SZÁM ÁRA 50 FILLÉR

ERDÉLYRÉSZI SZOCIALISTA PÁRT
HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
CLUJ (KOLOZSVÁR), PIATA UNIREI
(MÁTYÁS KIRÁLY-TER) 9. SZÁM

Az időjárás

Aki az olvasók közül azt hiszi, hogy akár a csillagászat, akár a természettudomány titkaiból újat fogunk mondani, az nagyon téved. Mi nem vagyunk se csillagászok, sem pedig természettudósok, de azért mégis csak szeretnénk valamit írni. Sokat töltük a fejünket rajta, hogy mit lehetne írni, ami ellen másoknak sem lenne kifogása. Ugy gondoltuk, hogy az időjárás a világon a legsemlegesebb nézőpont. Minden erőnkkel küzdeni fogunk a mai naptól kezdve a politizálás ellen, dicséretet és vállveregetést akarunk kiérdemelni. De van még más ok is, hogy az időjárásról kell írnom, a szerkesztő igen szigorúan ráparancsolt, hogy a helyen többet nem akar fehér lapot látni, mert ha még egyszer az megtörténik, nem ugyan a fejemmel, de az állásommal játszom. Mivel a szerkesztőnek is a jóakarátát kiakarom érdemelni, elhatároztam, hogy a mai nap déli 12 óra 10 perctől kezdve jó fülleszek, nem politizálok, ígérem, hogy nem írok soha többet az olasz, francia és belga választásokról. A belga klerikálisok 35 éves uralom után ugyanis jobblétre szenderültek, már pedig azt szokás mondani, hogy a halottakról csak jót, vagy semmit. (Requies eout in pace.) Az uristen nyugosztalja őket békében, inkább semmit sem írunk róluk, de kívánatos, hogy a többi országok klerikálisai kövessék e nemes példát. Én igen megalkuvó ember vagyok, mindenkivel megbékültem, csak most az a kérdés, hogy az olvasók hogy fognak én velem megbékülni; kérdés, hogy ők kíváncsiak-e az időjárásra? Az én csillagászati ismereteim nem terjednek tovább, mint az a bizonyos nóta, amelyben élénklük, hogy télen igen hideg van, nyáron nagyon meleg van, ősszel esik az eső, soha sinesen jó idő. Pedig sokat törtem a fejem, hogy ismertessem az időjárást, hogy az olvasók is meg legyenek elégedve velem. Flammariontól kezdve az összes csillagászatokat tanulmányoztam, a csillagászati katalógusokat mind átböngésztem, hosszas tanulmányozás után azonban politikát fedeztem fel bennök, már pedig én következetes maradok elhatározásomhoz, nem politizálok. Talán ha a cserebogarak halhatatlanságáról írnék valamit, de ezzel is baj van, nem értek hozzá, nem vagyok állattani tudós. Ez pedig nagyon jó tárgy volna, nem esnék a politizálás bűnébe. Nagyon jó volna, ha a szerkesztő egy külön futárt fogadna; a Pesten megjelenő „Az Est”-ben állandóan van egy rovat az időjárásról, évtizedek óta azt írják e rovatban: északi szél és csapadék, keleten langyos idő. Ha azt kívánja tőlem a szerkesztő, hogy az időjárásról írjak, hozassa

meg az „Az Est”-et. Most, hogy a cikk végeére érek, be kell lássam, hogy nem értek az időjáráshoz, jósolni pedig nem akarok, mert ha ezt teszem, számárnak fognak tartani. Hogyha az ember nem ért az időjáráshoz, az még nem jelenti azt, hogy számár is egyttal, nagyon kérem, ne mondjanak rólam lesújtó kritikát, mert nem én vagyok az oka, hogy önök nem olvashatnak politikát és nem ismerhetik meg az időjárást. A politikáról nem mondok véleményt, mert én következetes maradok, nem politizálok, de az időjárásért a szerkesztőt teszem felelőssé, aki elmulasztotta az „Az Est”-et elhozatni.

Az amerikai bányamunkások sztrájkmozgása

A „Vossische Zeitung” jelenti Kopenhágából, hogy az Egyesült Államok szénbánya munkásai kimondták a sztrájkot.

A munkások követeléseit a Clevelandban tartott szövetségi kongresszuson vitatták meg, amely a következőket kívánja a munkások kívánságait felállítani:

1. Az Egyesült Államok összes szénbányáinak és vasútainak szocializálása; az összes magánbányászati üzemek azonnali kisajátítása a mai arfolyam mellett. A bányavezetőségben felerészben a munkások nyernekek képviselést.
2. Hatvanszázalékos béremelés és 6 órai munkaidő a földalatti foglalkoztatott munkások részére; 5 napos heti munka, hozzáadva 50 százalékos különértékért és 100 százalékos a vasárnapi munkaszünetért.
3. Tömegesatlakozás a munkáspártokhoz.
4. Önkormányzat Irországnak.
5. Az orosz szovjet kormány elismerése.
6. Végleges szabadlábba helyezése Thomas G., Moaney, Warwen és Villings letartoztatott és elítélt munkásvezetőknek, vagy a pernek azonnali revízió alá vételét rendeljék el.
7. Eltörölendő a szociális-törvény és amnesztia adandó az összes politikai letartoztatottaknak.
8. Követelik Burleson postaügyi miniszter azonnali lemondását, mint a munkások ellenségét.
9. A felsőbiróság jogainak a megszüntetése az Egyesült-Államokban és ennek alapján, amennyire a helyzet megengedi, az összes törvények, amelyet a kongresszus hozott, reformálandók a kor követelményeinek megfelelően.
10. Az Egyesült-Államok összes bányái értesítendő a hozott határozatról, a bérek emeléséről. A vállalatok pedig értesítsék a szövetséget, hogy hajlandók-e a követeléseket elfogadni.

Ezek a követelések teljesen fedik az angol munkások követeléseit, amelyet a nemrég lefolyt sztrájk alkalmával felállítottak Glasgowban. Ennek a sztrájknak nagy jelentősége van, egy félmillió ember vette fel a harcot, amely nemcsak egyszerű béremelésért folyik, hanem államjogi kérdéseket is fel-

szinre vetett, de egyben egy lépéssel közelebb vitték a szocializálás kérdését is. Ez a harc a világ legnagyobb kapitalista államában megy végbe, ahol a szocializmus elég későn hódított tért, de olyan vehemens erővel tör előre, hogy most a munka és tőke között kenyértörésre kerül a sor.

Üzenet a zsidó munkássághoz

cimmal az „Uj Kelet” 45. számában egy felhívás jelent meg, amelyben egy zsidó munkás felhívással fordul a zsidó szervezett munkásokhoz, hogy minél számosabban esatlakozzanak a cionista mozgalomhoz, sőt alakítsák meg a cionisták munkás-szekcióját, amelynek csak szervezett munkások lehetnek tagjai.

Amidőn nem vonjuk kétségbe a cionizmus emberbaráti célját, minden körülmények között tiltakozunk azon merőben téves állítás ellen, hogy a cionizmusnak bármilyen elvi kapcsolata is legyen a szocializmushoz. A cikknek egész menetén végigvonul az a gondolatmenet, hogy a felállítandó zsidó állam a szocialista társadalom előrsé legyen. És hogy ezért az eszméért küzdjön az osztályharcos zsidó proletár.

Nincsen szándékunk jósolni. De hogy ez a feltevés így nem valósulhat meg, az nyilvánvaló. A cionizmus hajtőereje kifejezetten vallási tendenciával bír. Az már pedig csak rabulisztika, hogy a szocialista társadalom eltűrné a vallás intézményes bevezetését. Azt pedig a cionisták sem gondolják, hogy a vallás ceremóniái nélkül megcsinálják a zsidó államot. Már pedig éppen eléggé ismerjük azt a törekvést, hogy a kizsákmányolás drasztikus tényét a vallás sejtelmes leplebe burkolva takargatják.

A jövő zsidó állam „demokrata” konstitúciójára élénk fényt vet ugyanezen szám 7. oldalán a palesztinai nők szavazati jogáról szóló hír. Ebből kitűnik, hogy előbb a törvényhozók meg kell kérdezzék a rabbikat, vajjon a nők szavazati joga nem ütközik-e a zsidó őstörvényekbe? Egy ilyen aránylag bagatell kérdésben is az irástudókat kérdik meg! Így képzelik a szocialista mintaállamot a cionisták? Mi nem!

Ez azonban nem is nagyon lényeges. Inkább fontosabb az a tendencia, mely rávasszul a sorok között húzódva akarja hálóbá keríteni a munkások kevésbé öntudatos rétegét. E cél pedig az, hogy a zsidó munkás egy táborban küzdjön a zsidó tőkessel. Hiába állítja a levél kommentárja, hogy a zsidók között 85 százalékos a proletár. Dehogy, 85 százalékos a kisburzsoá, aki a kereskedelem kusza berkeiben törekszik a tőke felé, hogy a kizsákmányolás lehetőségét megszerezze.

A legnagyobb hiba azonban ott van, hogy még a tárgyilagos szemlélő sem igen veszi észre, azt a világos tendenciát, mellyel az egyes elvtársakat el akarják vonni az osztályharcból. Azt akarják, hogy a küzdők táborba fogyatkozzék meg *ittthon* és ezért mint lidércfényt lengetik szemük előtt a szocializmus álomvilágát. Palesztinában minden nemzetiszínűre festett „népmozgalom” csak a tények elhomályosítását célozza, legyen az kétféleképp, vagy hupikék is. Ebből a magasabbrendű szempontból nézzük a dolgot. Nekünk

a célunk az, hogy minden proletárnak elhozzuk a szocializmus ígért földjét. Nem pedig az, hogy a proletáriátus kis töredékét kiemelve, megépítsük a szocialista társadalom mintá-államát, mely aztán magán viselheti a cégért, hogy: Minta érték nélkül.

Nem akarjuk kisebbiteni a cionizmus emberbaráti célját. A magyarországi események is mutatják, hogy a nép dühét, amely a hatalmasok pozícióját rendíti meg, pogromok útján vezetik le. Ha a zsidó állam felépül, akkor oda az a lehetetlenül furcsa népség, amely ma árdrágító néven pájeszosán belepíti a városokat, el fog tűnni. A zsidó tőkésék azonban nem fognak innen mozdulni és tovább is megvásárolják a többi proletár munkaerejét. Ebből látszik, hogy ha a zsidó szocialista állam meg is alakul (papokkal és más mennybéli jókkal), akkor is a munkáskérdés lényege megoldatlan marad. Ha pedig az erőket szétforgácsoljuk, akkor nem tudjuk mindnyájunk számára az álmokat realizálni. És így meg fogunk tenni mindent, hogy ez a kék-fehér munkásszervezet ne legyen nagyon életképes.

A fenti sorokat egy zsidó munkástól kaptuk, aki igen helyesen és logikusan itéli meg a helyzetet. Mindenféle nacionalista mozgalom — különösen, ha az vallási fanatizmusal van kapcsolatban — akadályát nemcsak a munkások osztályharcának, de a kulturának is. A talmudban lefektetett alaptörvények olyan korban készültek, amikor a rabszolgaság virágkorát élte. A nő másodrendű lény volt a zsidó társadalomban, a férfi, mint egy deszpota uralkodott felette. A zsidó főpapság uralma éppen olyan elnyomó klerikális uralom volt, mint a mai római katolikus egyház. Most képzeljünk el egy zsidó államalakulatot a papok vezetése alatt, amely elkerülhetetlen, mert a zsidó nemzetnek minden ténye a valláshoz van kötve. Amennyire ellenségei vagyunk a keresztény klerikalizmusnak, éppen olyan mértékben küzdünk a kialakuló zsidó klerikalizmus ellen is, az egyik semmivel sem különb a másikonál. Ez azonban nem azt jelenti, hogy mi a zsidómunkások együttes szervezkedését nem látjuk szívesen. Mi nemzetek és felekezetek felett állunk, ha a zsidó munkások valahol egy nagyobb tömegben élnek, senkinek sem lehet kifogása az ellen, hogy saját nemzeti szokásaiban éljen, vagy nemzeti nyelvét ne használja. A renegátságnak vagy kikeresztelkedésnek mi sem vagyunk hívei; az egyik vallásból a másikba való átlépés nem jelent kulturát, sem haladást, legfeljebb üzleti célt szolgál. A zsidó nemzeti tanácsba való tömörülés az osztályharcotól való eltérést jelent. A zsidó proletárok egy táborba kerülnek a zsidó tőkésé-
kel, ahol apró-cseprő nacionalista veszekedésekkel foglalják le őket, ami elég jó lesz arra, hogy a zavarosban halásszanak és a munkások legvitalisabb érdekeit kijátszák.

A berni szociáldemokrata-kongresszus határozatát mi is magunkévá tesszük, amely nem azt mondja, hogy zsidó tőkésék égése alatt kell a cionista proletároknak szervezkedni; elismeri mint nemzetet a zsidókat és ahol tömegesen laknak, saját nyelvükben éljenek, de osztályharc alapján. Erdélyben igen elszórtan élnek kisebb számban a zsidó proletárok, kik most még csak a nyelvi vitánál tartanak; egyrésztük ragaszkodik a zsargonhoz, másrésztük a héber nyelvhez. Mi semmiesetre sem lehetünk hívei egy olyan mozgalomnak, amely sovíniszta harcokkal akarja a proletárság idejét elcsépelni; ez elvonja a kulturális fejlődéstől és az össz munkásság osztályharcától. A héber éppen olyan holt nyelv, mint a latin, nagy bűn volna a munkást ilyen kicsinyes nyelvi vitákkal nyugtalanítani. Ez az oka, hogy mi, szocialisták, nem vagyunk elragadtatva a zsidó munkásoknak zsidó nemzeti alapon való szervezésétől.

A napilap alapjára

A napilap megindításához nagyobb töké- szükséges, a mai papir- és anyagdrágaság óva int bennünket arra, hogy csak nagyobb összeg összegyűjtése után indítsunk napilapot. Egy szocialista napilap fennállását nem lehet a hirdetések vagy tőkésék adakozásához kötni. A mi lapunk csak a saját erejéből, a munkások filléréiből kell hogy táplálkozzon, mert csak így lehet szocialista újság, amely hátran védeni tudja az igazságot, a munkások jogos követeléseit.

Erdély munkásaihoz fordulunk, hogy a napilap-alapra mindenütt rendezzenek gyűjtést, hogy az „Erdélyi Munkás” naponta emelhesse fel szavát a munkásság érdekében. Sohasem volt nagyobb szüksége a munkásságnak védelemre és oktatásra, mint mostan. A mai nagy és fontos feladatoknak csak úgy tudunk megfelelni, ha naponta jelenünk meg, ha naponta emelhetjük fel szavunkat a társadalmi félszeregek ellen. Lankadatlan erővel kell küzdeni a szocialista sajtó megerősítésén, a munkás csak a munkások lapjára fizessen elő, ne támogasson ellenséges lapokat, amelyeket a töké tart fenn. A munkásoktól függ, hogy az „Erdélyi Munkás” napilap legyen. Teremtsünk a lap részére olyan erős alapot, amely elég erős lesz ahhoz, hogy minden üldözéssel szembenézzünk. Minden összejövetelt és alkalmat használjunk fel a napilap-alap gyűjtésére. Ha minden elvtárs megteszi a köteletségét, rövid idő alatt megteremthetjük az erdélyi munkások részére a napilapot.

A bánáti pártlap névváltozása

A temesvári elvtársak a magyar nyelvű „Népakarát” című lapot „Munkáslap” címre változtatták át, a „Volskwille” című német lapot pedig „Arbeiter Zeitung” címre.

Ugyancsak az 1920 évi német naptár is Arbeiter címmel jelenik meg. A németajku elvtársak idejkorán rendeljék meg a temesvári elvtársaknál naptárszükségletüket. Nagyobb városok, nagy munkahelyek jól tezik, ha nagyobb mennyiségben, esomagokban rendelik meg 10 példánytól kezdődő rendelésnél 10 százalék hasznot ad a kiadóhivatal. A naptár igen tartalmasnak ígérkezik minden munkásnak szüksége van egy ilyen irodalmi műre.

Az Arbeiter-naptár az alábbi tartalommal jelenik meg:

Az ötven éves temesvári munkásmozgalom (Gabriel József).

A bányász (Ibsen verse).

Kapitalizmus és szocializmus (Anatole France).

Az óhség (Fourier).

Az Internacionálé halottai: Jaurés, Viktor Adler, Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Friedrich Engels, August Bebel, Wilhelm Liebknecht.

A szakszervezetek.

Az asszonyokról — az asszonyokhoz.

A bánáti munkásság szervezeteinek a címjegyzéke.

Ezenkívül számos vers, cikk, novella egészíti ki a 7 éves naptárt.

Főhívjuk azokat az elvtársainkat és olvasóinkat, akik németül tudnak, szerezzék be, olvassák és propagálják a tartalmas szocialista naptárt.

Ára: 5 korona.

A naptár a pártlapok kiadóhivatalánál, az újsághordóknál és a bizalmiaknál kapható.

Elvtársak! Minden szervezett munkás vegye meg, olvassa és terjessze a bánáti németajku munkásság szocialista naptárát!

Minden megrendelés az „Arbeiter Zeitung” kiadóhivatalába címzendő, Temesvár.

A kolozsvári kereskedők a nyolcórás munkaidő ellen

A békekongresszus elvben elfogadta a nyolcórás munkaidőt és a vele tárgyaló államokat kötelezte, hogy ehhez hozzájáruljanak. Legutóbb az amerikai nemzetközi munkás- és munkaadó-kongresszus is magáévá tette a nyolcórás munkaidőt. Ausztriában és Angliában már évtizedek óta életbelépett a nyolcórás munkanap, sőt Ázsia és Afrika azon részein is, ahol az angol gyarmatoknak kiterjedt kereskedelmük van, tért hódított az eszme. Ezt a nemzetközi jogszokást és elvet csak a legsötétebb néger világban és a kolozsvári kereskedők táborában nem akarják elismerni. A diptómácia, amely nem ugyan semleges, mert a nagytöke képviselőiből rekrutálódik, belátta, hogy egy ilyen borzalmas háború után az emberiségnek nagy része rokkantá vált, a különböző betegségek annyira tönkretették az emberiség idegeit, hogy a háború előtti munkaidőt többet visszaállítani nem lehet. De a nyomor olyan nagyméretű és a munkanélküliség olyan mérveket öltött, hogy a munkaidő leszorítása ma már nemcsak emberbaráti kötelesség, hanem fontos állami érdek. A munkanélküliséget másként nem lehet megszüntetni, mint munkaidő rövidítéssel. A földkerekség legkegyetlenebb tőkésai is magukévá tették az új rendet. A kolozsvári kereskedőknek jutott az a szomorú elsőség, hogy egyedül ők tiltakoznak az egész világ jogszokása ellen. A kolozsvári kereskedők panaszt tettek a kormányzótanácsnál a nyolcórás munkaidő ellen. A régi frázis, hogy a munkaszünet egybeesik a munkások szünetével, tehát a vevő közönség érdeke öszerintük a későbbi zárás. A valóság az, hogy nem tudják akarataik szerint kizsákmányolni alkalmazottaikat. Londonban évtizedek óta divik ez a rendszer és ottan senki sem panaszkodott azon, hogyha pénz van, nem tud vásárolni. A vevőközönség mindig a rendszerhez alkalmazkodik, ezt a gyakorlatot már rég igazolta.

Hogy a kormányzótanácsot engedékenységre bírják, azzal fenyegetőznek, hogy családtagjaikkal végeztetik az alkalmazottak munkáját. Ettől mi nem ijedünk meg, mert a jólétben élő családtagok nagyon is hamar meg fogják unni az egész napi talponállást. Mondanunk sem kell,

Tudva hazudnak, mert nem áll, hogy a közönség nem tudja beszerezni szükségleteit, a legtöbb gyárban és üzemben a munka már fél 5-kor véget ér, az üzletek pedig 6 óráig vannak nyitva. Csak egy ok forog fenn és ez a kereskedők mérhetetlen kapzsisága. A világ legdrágábban eláruló kereskedői a kolozsvári kereskedők, sehol még úgy ki nem uzsoráztak vevőközönséget, mint itten. Milliókat halmoztak fel a háború alatt és nem szégyenlik magukat az egész világgal szembeállítani, csak azért, hogy alkalmazottaikból minél többet kisajtoljanak. Ezzel az akcióval szemben résen lesznek a kereskedelmi alkalmazottak is.

Öntudatos munkás csak munkáslapot vesz, olvas és terjeszt!

Elvtársak! Agitáljatok a

„Tribuna Socialista”

román és a

„Wahrheit”

német nyelvű pártlapok
érdekében.

SZAKMOZGALOM

A börgyári munkások mozgalma.

November hó 29-én tartották értekezletet a börgyári cipőosztály és a börgyártással foglalkozó munkások, mely alkalommal foglalkoztak a lejárt kollektív szerződések megújításával. Megválasztották a bizalmiférfiakat és utasították őket, hogy a cég igazgatóságával lépjenek érintkezésbe a jövő évi kollektív szerződés megkötése érdekében. Ez alkalommal szóváltottak az élelmezés kérdéséről, a volt bizalmiférfiak működését tették kritika tárgyává, őket okolják az észlelt hiányokért, nem voltak elég erélyesek az élelmiszer szétosztásának az ellenőrzésénél. Általánosságban az a nézet alakult ki, hogy a jövő kollektív szerződésben precizírozni kell azt is, hogy milyen élelmiszere tarthat igényt a munkásság és milyen mennyiségben, hogy azt mindenkor ki is követelhesse. Különösen a ruhadrágaságot tették szóvá, amely még folyton emelkedik, de a gyár részéről nem helyezték még eddig kilátásba a ruházati cikkek kiutalását.

Az értekezlet állásfoglalásához nem sok szavunk van, mi már számtalanszor elmondottuk véleményünket a kollektív szerződésekről. A kollektív szerződések megkötését szükségesnek tartjuk a termelés rendjének biztosítása érdekében, de a hosszú lejáratu szerződésbe csak úgy mehetünk bele, ha az élelmezés és ruházatkódás biztosítva lesz. Az áruk napiárjai még mindig nem érték el a normális állapotokat, a munkabér pedig mindig a volt napiárakhoz igazodik. Az állandó szerződés fennállását veszélyezteti az áruk emelkedése. A munkás sohasem lehet biztos ilyen körülmények között abban, hogy a kollektív szerződésben biztosított bér elegendő-e arra, hogy kiadásait fedezze. Hogy véleményt mondhassunk, előbb tudnunk kellene azt, hogy milyen élelmiszereket és ruházati cikkeket hajlandó a gyár biztosítani, ettől függ a szerződés idejének a tartama.

Munkaadó körökben szeretnek arra hivatkozni, hogy a munkabérek drágítják meg az árukat. A drágaságnak a szállítás első sorban az oka, a szállítás engedélyekhez van kötve, a vagonhiány állandó rendszerré vált, verseny nem tud kifejlődni, ami áru van, eldugják abban a reményben, hogy újabb áru nem érkezik és így minden árat megfizet érte a megszorult fogyasztó és sajnos, legtöbbször így is történik.

Ilyen körülmények között a munkások a kollektív szerződéseket ehhez az állapothoz kell alkalmazni, az áruk olcsóbbá tételét nem lehet a dolgozók éheztetésén kezdeni.

A Renner-börgyári tisztviselők értekezletét e hó 1-én tartották meg. A kiküldött háromtagú bizottság beszámolt működéséről és javaslatot tett a kandidált bizalmiférfiak megválasztására. A megválasztott bizalmiférfiakat utasították, hogy a gyár munkásainak a bizalmiférfiaival lépjenek érintkezésbe és keressék az együttműködést a munkássággal, hogy az a válaszfal, amely a munkás és tisztviselői kar között fennállott, a jövőben megszűnjön. A tisztviselők éppen úgy, mint a munkások, felhatalmazást adtak a bizalmiférfiaknak az új kollektív szerződés megkötésére. Örvendünk, hogy végre a tisztviselői kar is belátta azt, hogy a munkássággal együtt kell szervezkednie, ha a mai nyomoruságos helyzetén változtatni akar.

A kolozsvári pincérek szakgyűlést tartanak e hó 9-én, kedden délelőtt fél 10 órakor a Munkásotthonban. Hosszabb idő óta nem volt módunkban szaktársainkat gyűlésre hívni, azóta nagyon sok fontos kérdés vetődött felszínre. — Kérjük szaktársainkat, hogy minél számosabban jelenjenek meg ez alkalommal. *A vezetés.*

A kolozsvári szabómunkások közgyűlése. E hó 15-én, hétfőn este 7 órakor tartja közgyűlését a Munkásotthonban a kolozsvári szabómunkások szakszervelete. Napirenden lesz a választmány jelentése és a fogyasztási szövetkezet ismertetése. A napirenden levő kérdések fontossága megkívánja, hogy a szabómunkások ez alkalommal teljes számmal jelenjenek meg. Ez uton is kéri a vezetőség a tagokat, hogy pontosan jelenjenek meg. *A szabómunkások vezetősége.*

A temesvári nyomdászok kollektív szerződése. A temesvári nyomdászok szakszervezete az ottani nyomdatulajdonosokkal november 22-én egy újabb kollektív szerződést kötött. Az új kollektív szerződés, mely 10 százalékos béremelést eredményezett a nyomdai munkásoknak, 1920 május 15-éig bír érvénnyel.

Helyreigazítás. A Farkas cipőgyári munkások adakozása a múlt számunkban tévesen jelent meg, nem 24 koronát, hanem 124 koronát gyűjtöttek Páll József temetésére.

December közepén jelenik meg az „Erdélyi Munkás” 1920. évi

NAPTÁRA

Ára példányonként 6 korona.

Minden háztartásnak és munkásnak szüksége van egy naptárra, egyetlen munkás embernek az otthonából se hiányozzon a mi naptárunk. A párt nagy áldozatok árán ad ki egy irodalmi munkát, amely nemcsak a munkások érdekében száll sikra, de a felvilágosítás és tudás terjesztését is szolgálja. Munkások támogassátok pártunkat e vállalkozásában.

Felhívjuk a bizalmiférfiakat a szakcsoportok vezetőségeit és a visszontelárusítókat, úgy a vidéken, mint helyben, hogy sürgősen írják össze hány naptárra van szükségük.

Tekintettel az anyag és papír hiányra, csak annyit nyomtatunk, amennyit előre bejelentenek vagy megrendelnek. Legkevesebb 10 naptár rendelésénél a megrendelőnek vagy visszontelárusítóknak 10 százalék hasznot adunk.

Minden megrendelést az „Erdélyi Munkás” kiadóhivatalába

Piata Unirei (v. Mátyás kir.-tér), Munkásotthonban” címzendők. Cluj-Kolozsvár.

Nagy küzdelmek, nagy kötelességek várnak reánk. Minden munkás álljon az „ERDELYI MUNKÁS” mellé!

Lejárt előfizetések megújítását soron kívül kérjük eszközölni. A folyton emelkedő papírárak arra kényszerítik a kiadóhivatalat, hogy a lap további küldését beszüntesse a már lejárt előfizetőknél, akik erről a laphoz csatolt külön értesítést is kapnak.

Pontos címet kérünk minden egyes esetben, ha a kiadóhivatalnak vagy szerkesztőségnek irnak az elvtársak.

Naptár-megrendelők. Kérjük az elvtársakat, hogy akik az *Erdélyi Munkás Naptárát* megrendeltek, avagy rendelni akarják, az érte járó összeget a kiadóhivatalnak úgy küldjék meg, hogy az utalványon fel legyen tüntetve, hogy az összeg a naptárért küldött.

HIREK

Az ébredő kutyaszövetség híreiről

A kutyaszövetség nem tagadja meg önmagát, azok az elkopott rágalmak röpködnek újra a levegőben, amelyeket ezelőtt 15 évvel elég sűrűn hallottunk azoktól a maradi bugris munkaadóktól, akik a munkásság vezetőinek a befektetésével remélték a munkások szervezkedését megakadályozni. Ezek a kutyaszövetségbe tömörült munkaadók ezelőtt 15 évvel is a gerincét képezték azoknak a duhaj magyar hazafiaknak, akik minden munkást hazátlan bitagnak neveztek csak azért, mert bért mert követelni. Már 15 évvel ezelőtt is a megvesztegetett szocialista vezetőről szónokoltak ezek a jól tájékozott hazafiak és pontosan tudták — biztos forrás útján — az összeget, amelyet a kormány az akkori vezéréknek adott, sőt még a palotáikat is ismerték, csak azok, akiket megrágalmaztak, nem tudtak semmit a meglévő palotáikról.

Az 15 év előtti kutyaszövetségi munkaadók képezik a mai újraébredők táborát; ma is ugyanazokat a rágalmakat és álhíreket terjesztik, mint régen és pedig tendenciózusan. Az álhírek terjesztése ma sokkal szomorubb következményekkel jár, mint ezelőtt 15 évvel. Hiábavaló reményeket és optimizmust támaszt nemcsak a munkásságban, hanem a félrevezetett magyar polgárságban is.

Hetek óta egyebet sem csinálunk, mint cáfolunk, uton-utfélen félrevezetett emberek fogják meg pártunk vezető tagjait, akiknél olyan képtelen hírek iránt érdeklődnek, hogy az ember nem tudja nevensen vagy bosszankodjon. A legkomikusabb az egész dologban az, hogy a kérdező-ködők nagyszerűen vannak tájékozva: jól informált helyről, biztos forrásból, magasabb vezető férfiktól stb. tudják azt, hogy itt van Vincze Sándor, azt is tudják, hogy már gyűlést is tartott, pontosan tudják, mennyi pénzt kaptak a vezérek a kormánytól. Ezeknek a jól tájékozott embereknek mi csak azt szoktuk mondani: Nem tudunk semmit, ha ön jobban tudja, miért kérdi tőlünk?

Kutattunk a rágalom szálat után, rájöttünk, hogy olyan munkaadók terjesztik, akik már 10—15 évvel ezelőtt preparálva lettek a kutyaszövetségben. Így meg tudjuk érteni a tendenciát, megint csak a munkások ellen irányuló hazafiaság, befekteteni a munkásmozgalmat. A cél világos: állandó izgalomban tartani a lelkeket és gyűlöletet szítani a munkásszervezetek ellen. Hiábavaló minden fondorkodás ébredő urak, a munkásság nem lesz sohasem az önök szerkeztető kulija, hanem halad a maga becsületos útján.

— **A lakbérek emelése.** A kormányzótanács rendelete szerint lakbért emelni csak korlátozva lehet. Az ezer koronán aluli lakásoknál 15 százalékot, az annál magasabb lakbérű lakásnál középlakásoknál 25 százalékot, a legnagyobb lakásoknál 45 százalékot. A háziurak azonban a kilakoltatás zürzavarát arra használták fel, hogy duplán és triplán lakbéréket emeljenek. Ez a helyzet a kislakásoknál tűnik fel leginkább, a visszaélés annyira elfajult, hogyha a kormánybiztos nem lakoltat, a házigazdák denúnciálnak, csak hogy új lakót kapjanak, akiktől borsós árakat kérnek. Szemtanui voltunk, hogy egy szoba konyháért az előbbi lakó 70 korona lakbért fizetett havonta, az új lakótól már 140 koronát kértek; már a 70 koronás ár is olyan horribilis nagy volt, hogy a rendelet szerint már hozzá volt adva az 1916. év után megengedett nem 15 százalék, de az 50 százalék, amihez még 100 százalékot hozzátesznek. Az új lakó nem szól semmit, fizet mint a köles, örvend, hogy a lakás-hivatal fedél alá juttatta, azt hiszi, hogy ez a hivatalosan megállapított ára a lakásnak.

Ezért üzik a házigazdák sportszerűen a denunciaciót. A lakáshivatalba azzal állítanak be, hogy 1914 után jött a városra a lakó és sajnos,

a szegény lakó az utcán találja magát, azt sem tudja, hogy miért. Ha már egyszer künn van. hiábavaló minden bizonyítás, jóllehet, hogy tizediziglen itten született minden őse, de mind hiábavaló.

Amíg lakáshiány lesz, addig mindig lesz lakásdrágaság is, a lakás-mizériáknak a megszüntetésére a legjobb orvosság az építkezés. Az építkezéseket a városnak kellene megkezdenie, van a városnak elég telke, van fája is, de semmi nehézségbe sem ütközne egy városi téglagyárnak a felállítására sem. Addig is, amíg építeni lehet, féken kell tartani a háztulajdonosokat. A lakáskormánybiztosságnál végre állítsák meg a denunciaciók folytán elrendelt kilakoltatásokat, amellyel csak a háztulajdonosok malmára hajtják a vizet.

— **Az Erdélyi Munkás napilap-alapjára** az elmúlt héten a következő adományok folytak be: Fischer Testvérek bórkereskedők 100 korona, Vasuti Jóléti Cipézműhely munkásai 65 kor., Bajaskó Béla 50 kor., Pista, Rózsa Sándor 40—40 kor., Kardos Béla 30 kor., Zsigmond József, Bögözi András, Papp Mihály, Dán Albert, Jepure László, Kerekes László, Biris Lukács, Kovács Iboly, Petkes Sándor 20—20 kor., Krisán János, Király József 15—15 kor., Zrimsz János, Szabó Mihály, Kolcza Tivadár, Drigla János, Beringyán János, Nagy Balázs, Czárák János, Horváth Lajos 10—10 kor., Ungvári Sándor 8 kor., Tresohlari Antal 6 kor., Puskás János 5 kor., Ábrahám János 4 kor., Kovács Annus 3 kor., Weisz József műhely személyzete 70 kor., Rein Dénes 15 kor., Rosenfeld M. Izso 20 kor., Suba Sándor 2 kor. Összesen 747 kor. Eddig befolyt összesen 2261 korona.

— **A magyar szocialisták jegyzéke az antanthoz.** A magyar szocialista párt egy jegyzéket nyújtott át a budapesti antantmisszióknak, amelyben kéri hogy interveniáljanak a Friedrich-kormányánál az internálás ellen. Több mint százezer embert internált a magyar kormány Hajmáskérre, a kiket kényszermunkára alkalmaznak. A missziók továbbították a kérést Párisba. Szép kis kormányzás az, amit az ébredő magyar klerikálisok rendeznek.

— **Huszonöt éves jubileum.** A vasuti műhely munkásai november 30-án, vasárnap este ünnepelték, a dalárda közreműködésével, az Összhangban egyik munkástársuknak, Varga Márton kárpitosmunkásnak a vasuti műhelyben eltöltött 25 esztendő munkásságának jubileumát. Hogy Varga elvtárs igazi öntudatos munkás volt, bizonyíték a jelenvoltak sokasága és az a szeretet, amellyel egész este elhalmozták. Az ünnepség, melyen több felkészített hangzott el, a késő esti órákban, a dalárda hangjai mellett ért véget.

— **Szocialista győzelem Svájcban.** Nauenből jelentik: A svájci szövetségi tanács-választások részletes eredményei a következők: A demokrata párt 63, a katolikus konzervatív párt 12, a szocialista párt 39, a parasztpárt 27, a liberális demokrata párt 3, a kelet-svájci demokrata párt 4, a rütianusok pártja pedig 3 mandátumot kapott. A demokrata párt 45, a liberális demokrata párt 2 mandátumot veszített, a szocialisták 19 új kerületben kerültek ki győztesként. A parasztpárt most szerepel először a választáson.

— **A magyarországi helyzet.** A Lumea Noua írja: A bécsi sajtó kétségbejuttató híreket hoz a magyarországi állapotokról.

Horthynak az a szándéka, hogy visszaállítsa a királyságot és tisztjeinek megengedje, hogy bosszút álljanak a munkásságon. Horthy egyébként kijelentette, hogy a munkások annyi időt kötelesek dolgozni, amennyit ő állapít meg. Szegény Horthy!

— **Edgar Steiger elvtárs halála.** Münchenből jentik: Mult héten halt meg tüdőgyulladásban Edgar Steiger elvtárs, aki mint egy svájci zsidó pap kitagadott fia, került föl Leipzigban a nyolevanes években, hogy hatalmas lendülettel belevesse magát az akkori idők politikai és irodalmi küzdelmeibe, melyeknek célja a proletáriátus és az irodalom felszabadítása volt. „Hare az új irodalomért” c. művészeti propaganda irata mindenütt nagy feltűnést keltett. Később a „Leipziger Volkszeitung” színházi kritikusa lett, majd a szocialista párt rábizta a „Neue Welt” szerkesztését. Mint szerkesztő, heves és győzelmes csatát vívott az 1896. erfurti kongresszuson a realizmus érdekében. Az ügyesség néhány cikke miatt csakhamar perbefogta. Elítélték és néhány hónapra a zwickau-i fogházba zárták. Ebben az időben írta meg két kötetes dramaturgiáját az új drámáról. A német irodalom élestopu kritikusa, a német munkásság pedig meggyőződött harcosát veszítette el benne.

— **Nem 138, hanem 174 szocialista képviselőt választottak Olaszországban.** Rómából jelentik: A választásokról kiadott hivatalos jelentés szerint a szocialisták összesen 174 mandátumot kaptak. Egyébként a részletes eredmények a következők: Megválasztottak: 156 szocialistát, 16 reformista szocialistát, 1 független szocialistát, 1 radikális szocialistát, 100 katolikust, 161 liberálist, 23 demokratát, 9 köztársasági pártit, 23 régi harcost, 1 radikális keresztény demokratát, 2 nacionalistát és 3 pártonkívült.

— **Veszteségünk.** Gailli Mihály nyomdász elvtársunk fiatalon, 21 éves korában hirtelen elhunyt. — Temetése folyó hó 3-án ment végbe szaktársai és elvtársai nagy tömegének részvételével.

— **A német proletáriátus a megértés útján.** A „Lumea Noua”, a bukaresti szocialista párt lapja, neueni jelentés nyomán írja: A német sajtó foglalkozik a független szocialisták és szocialdemokraták (többségie) egyetértésén a kérdéssel. Ezt a kérdést már a tavaly decemberben is fölvetették és sokáig vitatkoztak fölötte, de akkor csak újabb szakadásra vezetett. A Deutsche Allgemeine Zeitung közli a kormányparti (jobb) politikusok véleményét és nyilatkozatait is. Paul Löbe többségi szocialista, a német nemzetgyűlés alelnöke, azt hiszi, hogy a munkások többsége szintén támogatja az egyesülést. A demokrata képviselő Petersen nagyon problematikusnak találja az egyesítési kísérleteket. A demokraták állítólag készek bármily más párttal koalíciós kormányt alakítani, de csak az esetben, ha elveiket nem kell feladniok. A függetlenségi vezére arra a konkluzióra jut, hogy jóllehet lehetőség lenne az egyetmüködés a szocialista pártok többi töredékeivel minden összeolvadás nélkül is, de a legutóbbi politikai események parancsolólag azt írják elő, hogy a pártok teljes és fenntartás nélküli fuziója nagyon is kívánatos. A Vorwärts szerint a Reichstagban a szocialdemokraták elnöke és a centralisták teljes vezetősége között is voltak tárgyalások a szocialdemokraták egyesítése iránt.

Elvtársak! Adakozzatok az „Erdélyi Munkás” napilap alapjára!

Hivatalos órák:

Építőmunkások csoportja naponta, délután 5—7 óráig, vasárnap délelőtt 9—11 óráig.

Cipész- és esztimadlamunkások csoportja vasárnap délelőtt 9—11 óráig, hétfőn este 6—7 óráig.

Dobánygyári munkások csoportja naponta délután 5—8 óráig; befizetések hétfőn és kedden délután 5—8 óráig.

Nyomdászok szakcsoportja minden vasárnap délelőtt 10—11 óráig.

Borbélymunkások csoportja csütörtökön este 7—8 óráig.

Élelmezési munkások csoportja naponta 9—11 óráig, szerdán délután 3—5 óráig.

Mazantisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak csoportja pénztári órái: hétfőn, csütörtökön és szombaton este 6—7 óráig. Könyvtári óra szombaton 6—7-ig.

Vas- és fém munkások csoportja szerdán este fél 7 órától fél 8 óráig, vasárnap délelőtt 10—12 óráig.

Festőmunkások csoportja vasárnap délelőtt 8—10 óráig és hétfőn este 6—7 óráig.

Bőrmunkások csoportja vasárnap délelőtt 9—11 óráig és hétfőn este 6—8 óráig.

A vegyészeti munkások csoportja kedden és pénteken este 6—7 óráig, vasárnap délelőtt 10—12 óráig.

Szabómunkások csoportja minden hétfőn és csütörtökön este 6—7 óráig, u. yanakkor könyvtár és munkaközvetítés.

Famunkások csoportja szombaton este 6 órától 7 óráig, vasárnap délelőtt 10—11 óráig. Munkaközvetítés naponta 6—7 óráig.

Éttermi, szállodai és kávéházi alkalmazottak szakcsoportja naponta 9—11 óráig tart hivatalos órát, ugyanott befizetés és munkaközvetítés.

A lakásügyi bizottság pénztárosa minden hétfőn este 6—7 óráig.

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.

Anonymus, Petrozsény. Most értesültem, hogy több ízben küldött tudósítást és levelet. Sajnálom, hogy nem vettem kézhez, úgy látszik, az illetők vállalkoztak az elkobzásra, de már arra nem, hogy kikézbessék. Köszönet a fáradságért. Üdv.

Felelős szerkesztő: RUSS GYÖRGY
Az erdélyrészi szocialista párt tulajdona.

Szinkör

A magyar szintársulat előadásai.

Szombat d. u.: Zsuzsi kisa-szony.

Szombat este: Legszebb kaland.

Vasárnap d. u.: Gróf Rinaldó.

Vasárnap este: Maresa katonája.

Hétfő d. u.: A biboros.

Hétfő este: Gésák.

Mozi hírek

Egyetem-mozgóban

Szombaton: Két harisnya.

Vasárnap d. e. 10 órakor: Gyermekelőadás.

A képeket elmeséli: Izsáky Margit.

Vasárnap d. u. és este: Két harisnya.

Hétfő: Két harisnya.

Uránia-mozgóban

Szombat: Tavasz virága.

Vasárnap d. e. 10 órakor: Gyermekelőadás.

A képeket elmeséli: Poór Lili.

Vasárnap d. u. és este: Tavasz virága.

Hétfő: Tavasz virága.

Pincér-tanulók felvétetnek!

Jelentkezni a Pincér-szakszervezet munkaközvetítő irodájában, Str. Memorandului (v. U. ió u.) 2. sz.

Ha finom cukorkát akar, kérjen Melissát!

Nyomatott Gombos Ferencz „Lyceum”-könyvnyomdában Cluj (Kolozsvárt), str. Regina Maria (volt Deák Ferenc utca) 12. szám.